

MOU-TE

canviem les regles

Intermón
Oxfam

G

guia didàctica

Direcció col·lecció: Raquel León

Consell assessor: M. Àngels Aliè, Carme Batet, Mireia Claverol, Anna Conangla, Juan Manuel Matos, Elena Millá, José Palos, Carme Pi, Ferran Polo, Vanessa Quintana, Maria Rico

Amb la col·laboració de: Juan Pedro Hermsilla, Natalia Puche, Daniel Navarro, David Robledo, Gaspar Tarrida, Grup de Solidaritat Ayllu, Grup de Joves W.A.R.O.H.S. i Maracachua

Traducció: Marta Campo

Coordinació producció: Elisa Sarsanedas

Disseny coberta: Lluís Torres

Disseny interiors: Lluís Torres i Anna Sorribas

El nostre agraïment a Albert Monteys de la revista *El Jueves*

1a. edició: juny 2003

© Autoria: Montse López, Vanessa Quintana

© Il·lustracions: Àngel Sauret

© Intermón Oxfam

Roger de Llúria, 15. 08010 Barcelona

Tel. (93) 482 07 00. Fax (93) 482 07 07. e-mail: info@IntermonOxfam.org

ISBN: 84-8452-220-2

Dipòsit legal: B-34.811-03

Impressió: Gràfiques Castellbisbal, S.L.

Impressió a Espanya

Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment.

Impressió en paper exempt de clor.

GUIA DIDÀCTICA

1	<u>Introducció</u>	3
2	<u>Plantejament pedagògic</u>	7
3	<u>Objetius</u>	9
	Objetius generals	
	Objetius específics	
4	<u>Continguts</u>	10
	Actitudinals	
	Procedimentals	
	Conceptuals	
5	<u>Metodologia i propostes d'itineraris</u>	10
6	<u>Glossari</u>	15

FITXES D'ACTIVITATS

1	<u>Història d'uns texans</u>	18
2	<u>Globalizat, jo?</u>	20
3	<u>Aventures al desert</u>	22
4	<u>La fórmula de la permuta</u>	24
5	<u>La fira solidària</u>	26
6	<u>En què gastem els diners?</u>	28
7	<u>Coneguem el comerç just</u>	30
8	<u>Mala peça al teler</u>	32
9	<u>A fons</u>	34
10	<u>Arròs a Haití</u>	36
11	<u>Crisi a l'Argentina</u>	37
12	<u>David convenç Goliat</u>	38
13	<u>Cançó de Nadal</u>	40
14	<u>Història d'una granota</u>	42

MATERIAL DE SUPORT

Veure annexos a la solapa

Què és...

... un material, format per una guia didàctica, fitxes d'activitats i annexos, dissenyat per treballar diferents aspectes de la campanya *Comerç amb justícia*, destinat a persones majors de setze anys.

El tema del comerç internacional és ple de particularitats i de conceptes economicistes. No pretenem ocupar-nos de la complexitat del tema, més aviat és una iniciativa que vol facilitar eines que incloguin qüestions com la participació per al canvi de regles, de relacions; la recerca d'alternatives, l'autoorganització; i sobretot, la vivència i la convicció que un altre món és possible.

El perquè...

... perquè des de l'equip educatiu sempre s'ha valorat la necessitat d'oferir documents específics per als grups de base; amb un llenguatge i una presentació diferent dels materials d'educació formal. Aprofitem per incorporar-hi activitats polivalents que es puguin incloure al currículum de batxillerat.

Des d'on...

... des de la pràctica quotidiana. Teniu al davant un material en què es recullen algunes de les activitats portades a terme per grups de les parròquies Santa Gemma i Sant Antoni dels barris de Can Vidalet i Pubilla Cases (Esplugues de Llobregat i L'Hospitalet de Llobregat, tots dos a la província de Barcelona).

... des del sentit a llarg termini que incorpora la pràctica diària. Reconeixem que aquesta feina no repercuteix a curt termini i, moltes vegades, esperem els resultats immediats. Aquest encàrrec ens semblava un al·licient pel sentit de transcendència que li dona a la feina que han fet aquests grups de persones des de fa gairebé vint-i-cinc anys. Tot això aporta un bagatge i unes habilitats dels quals moltes vegades no som conscients.

... des de les dificultats concretes d'aquests petits grups; que són espais de participació, de compromís, de reflexió, en els quals aboquem els somnis i, la majoria de les vegades, espais de molta feina... Allà aprenem i experimentem plegats, creixem com a persones.

... des de la reivindicació del valor d'aquests grups. Formen part del teixit social, són transmissors de campanyes, transmissors d'informació alternativa, transmissors de formes d'organització..., perquè formen part de la base social i dels moviments socials.

... des de la convicció que la persona no tan sols està preparada per rebre, sinó que també és agent i instrument transformador de la realitat.

... des de la visió local, per fer el salt a la global, a la responsabilitat amb altres comunitats, amb el medi ambient i amb els drets de les generacions futures.

... des del contacte amb allò que tenim més a prop, metxa que ens fa promoure la participació, el suport i la coresponsabilitat als fòrums i trobades internacionals.

Per a qui...

... per a grups de joves, grups i/o comitès de solidaritat, associacions de veïns... Les persones que estem implicades a grups de base li donem un sentit molt ampli a aquest concepte. En aquests grups hi té cabuda tothom...

... per a educadors i educands que vulguin incorporar activitats especialment pensades per al currículum i els temps del batxillerat.

...tots i totes els que tenim ganes de continuar aprenent i formant-nos, de continuar experimentant, de continuar creant i imaginant, de continuar somniant...

Per a què... ..

... per acompanyar en els processos dels grups de base, quan els calgui. Hi ha la sensació constant d'inventar-nos la *sopa d'all*. De vegades no som capaços de mesurar la repercussió de les accions que portem a terme, d'altres les convocatòries que fem no tenen l'acollida que esperàvem. Ben segur que compartim moments d'impotència i de desconcert. Cal, més que mai, continuar buscant, continuar compartint, continuar trobant-nos.

... per compartir la nostra feina amb altres persones. Perquè utilitzeu el que us serveixi i ho pugueu copiar, modificar, fotocopiar... La intenció és que els grups adaptin els objectius i les activitats a les necessitats i possibilitats de cada realitat. Aquest material és un mitjà, no una finalitat en si mateix.

... amb l'objectiu final d'un altre món que és possible, sense perdre, com a referència, les persones i pobles que pateixen les conseqüències de les relacions econòmiques injustes.

... per continuar somniant.

(...)

*Los portadores de sueños conocían su poder
y por eso no se extrañaban
y también sabían que la vida los había engendrado
para protegerse de la muerte que anuncian las profecías.
Y por eso defendían su vida aun con la muerte,
y por eso cultivaban jardines de sueños
y los exportaban con grandes lazos de colores.*

(...)

*Y en el mundo se ha desatado un gran tráfico de sueños
que no pueden detenerlos los traficantes de la muerte;
y por doquier hay paquetes con grandes lazos
que sólo esta nueva raza de hombres puede ver
y la semilla de estos sueños no se puede detectar
porque va envuelta en rojos corazones
o en amplios vestidos de maternidad
donde piecitos soñadores alborotan los vientres
que los cargan.
Dicen que la tierra después de parirlos
desencadenó un cielo de arco iris
y sopló de fecundidad las raíces de los árboles.
Nosotros sólo sabemos que los hemos visto.
Sabemos que la vida los engendró
para protegerse de la muerte que anuncian las profecías.*

Los portadores de sueños. Gioconda Belli.

Com utilitzar-lo...

Aquest material està pensat com un conjunt d'activitats útils, fàcils de portar a terme i amb un mínim de preparació per part de la persona que dinamitza el grup.

El disseny que té permet una sèrie de possibilitats d'utilització a través dels diferents itineraris (apartat 5). També s'ha procurat que les activitats siguin autònomes. Les poden utilitzar els grups de base o bé poden ser incorporades al currículum de batxillerat.

Tant els itineraris com les activitats es poden adaptar a les possibilitats i necessitats en funció de cada realitat.

Aquest material educatiu consta de:

GUIA DIDÀCTICA

Hi trobareu el contingut i la metodologia que us proposem utilitzar

ACTIVITATS

14 fitxes on es ressenya la dinàmica de cada activitat

ANNEXOS

A la solapa posterior veuràs el material necessari per fer les activitats

Activitat 1: Història d'uns texans

Annex 1: La volta al món d'uns texans

Activitat 2: Globalitzat, jo?

Annex 2: Còmic: Globalitzat, jo?

Activitat 3: Aventures al desert

Annex 3: Aventures al desert: Instruccions del joc

Activitat 4: La fórmula de la permuta

Annex 4A: Fitxa informativa: La permuta

Annex 4B: Pautes per a l'intercanvi

Activitat 5: La fira solidària

Activitat 6: En què gastem els diners?

Activitat 7: Coneguem el comerç just

Annex 7: Fitxa informativa: El comerç just

Activitat 8: Mala peça al teler

Annex 8: Libret de l'obra de teatre

Activitat 9: A fons

Annex 9: Sobre les regles del comerç internacional

Activitat 10: Arròs a Haití

Annex 10: Arròs a Haití: Un exemple de comerç injust: el *dumping*

Activitat 11: Crisi a l'Argentina

Annex 11: L'Argentina: l'esclat social, un país que s'ensorra en la crisi

Activitat 12: David convenç Goliat

Annex 12A: Còmic: David convenç Goliat

Annex 12B: Balanç de la companyia Nestlé a Etiòpia

Activitat 13: Cançó de Nadal

Activitat 14: Història d'una granota

Annex 14: Història d'una granota

El plantejament pedagògic intenta contribuir a conscienciar i sensibilitzar sobre la possibilitat de crear unes altres relacions econòmiques, socials, personals..., perquè les regles del joc que es fan servir en l'actualitat provoquen situacions d'injustícia en la major part del planeta.

A través de l'aprenentatge significatiu, podem passar de les situacions de vida quotidiana a les globals, tant des de la reivindicació com des de la participació i l'acció. A curt termini o bé amb perspectiva de futur, pensant en les noves generacions.

**plantejament
pedagògic**

2

El plantejament pedagògic parteix de l'informe de la Comissió Internacional sobre l'Educació per al Segle XXI de la UNESCO. S'hi descriuen les línies principals per les quals transcorrerà el desenvolupament de l'educació en els propers vint anys. Una de les conclusions de l'informe és que l'educació ha d'assumir la responsabilitat d'"estructurar-se entorn de quatre puntals fonamentals, que en el transcurs de la vida seran per a cada persona, d'alguna manera, els puntals del coneixement: aprendre a veure, aprendre a pensar, aprendre a fer, aprendre a ser i aprendre a viure junts".

Aprendre a veure . . . . .

Aprendre no a conèixer uns continguts ja establerts, sinó a desenvolupar les capacitats, estratègies i recursos per accedir a noves dades i processar-les; en definitiva, accedir al procés del coneixement.

Ajudar al desenvolupament de la sensibilitat i l'agudesia de les persones, que ens capacita per veure més enllà del que ens mostra la finestra de la societat de consum. Tafanejar, interessar-se, apropar-se i conèixer la "cara b" de la vida, i fins i tot entrar-hi en contacte. Es tracta de convertir-nos en investigadors de la realitat, d'anar més enllà i no quedar-nos amb els arguments inamovibles que ens llancen, per exemple, els mitjans de comunicació ("Així és la realitat i així els l'hem explicat").

Ser inconformistes i qüestionar el que veiem (o el que ens fan veure), esmolar els sentits, entrenar-los. Estar "a l'aguait" davant de les experiències, realitats i informacions que ens envolten. Observar i informar-se sobre el que passa al barri, la ciutat, el planeta.

Aprendre a pensar . . . . .

Adonar-nos de la capacitat que tenim de plantejar-nos preguntes sobre les experiències, realitats i informacions que hem conegut. Pensar-hi, buscant els criteris i valors que dignifiquen la vida dels ésser humans.

Combinar un coneixement que permeti fer bons diagnòstics de les causes i conseqüències de les injustícies, amb les eines i dinàmiques que ajudin a estructurar i organitzar aquestes informacions rebudes a través de diferents mitjans. Al mateix temps que es fomenta una actitud creativa i innovadora capaç de dissenyar i elaborar alternatives davant d'aquestes injustícies.

Aprendre a fer . . . . .

Preparar les persones per al desenvolupament de competències i habilitats per dissenyar i portar a terme accions, projectes... amb creativitat, amb imaginació, amb capacitat de revisió i autocrítica. Fomentar el treball en equip, la presa de decisions, la responsabilitat, la coresponsabilitat... Sensibilitzar i arribar als altres mitjançant preguntes qüestionadores, que a nosaltres mateixos ens fan posar en camí.

Aprendre a fer és l'inici per transformar propostes en resultats, alternatives en solucions, utopia en realitat. Així, el que fem es transforma en font d'aprenentatge, i alimenta el coneixement. Aprenem per fer coses i ens preparam per oferir la nostra aportació a un món que no ens agrada i que volem transformar.

En aquest apartat cobra importància la participació. El compromís de crear espais i llocs en què la gent se senti activa, protagonista de la seva història i convidada a participar-hi, a prendre-hi part.

Aprendre a ser . . . . .

És el ple desenvolupament de cada persona, de totes les facetes de l'existència i en qualsevol dels papers que faci: com a individu, com a membre d'una comunitat, com a ciutadà i ciutadana. Implica la capacitat de resoldre els propis problemes, prendre decisions i responsabilitzar-se de la pròpia vida amb llibertat de pensament, judici, sentiment i imaginació.

Aprendre a ser és el resultat de l'harmonia entre les exigències de l'individu, del grup social i de la societat de la qual forma part. Una harmonia que rep les influències de les etapes de la vida i els canvis de l'entorn. Una harmonia que exigeix un perfeccionament constant de cada ser humà i no significa ni passivitat, ni contemplació, ni egocentrisme. Una capacitat més gran d'autonomia i de

judici que hauria d'anar acompanyada de l'enfortiment de la responsabilitat personal en la realització del destí col·lectiu. Ser significa, abans de tot, contribuir a un món millor.

Aprendre a servir i conviure o viure junts . . . . .

Aprendre a conviure amb els altres i a treballar en projectes comuns constitueix una habilitat que cal desenvolupar. Aprendre a viure amb els altres de manera quotidiana i aprendre a ser ciutadans del món, conscients, crítics, responsables, tolerants, participatius i solidaris. Comprometre's amb les comunitats i els pobles que en altres indrets del planeta viuen de forma indigna, comprometre's amb la conservació del medi ambient, assumir la responsabilitat que implica la nostra pertinença, interdependència i solidaritat amb el conjunt d'organismes i éssers vius que componen la biosfera. Comprometre's amb les generacions futures.

objectius

3

Per les característiques d'aquest material, no pretenem plasmar uns objectius tancats. La intenció és que els educadors adaptin aquests objectius i activitats en funció de les necessitats i possibilitats de cada realitat.

Objectius generals . . . . .

- Conèixer i analitzar les regles del comerç internacional.
- Detectar, reconèixer i prendre consciència dels vincles que hi ha entre la vida quotidiana i les problemàtiques més globals.
- Comprometre'ns en la participació i recerca d'alternatives.

Objectius específics . . . . .

- Conèixer i analitzar els efectes injustos del comerç internacional.
- Apropar-nos als testimonis de les persones que pateixen aquests efectes injustos de les relacions comercials.
- Qüestionar les regles del joc.
- Analitzar els diferents missatges que ens arriben a través dels mitjans de comunicació, com a generadors d'opinió i necessitats.
- Reconèixer les necessitats bàsiques i les necessitats creades.
- Estimular la discussió i l'elecció de valors per constatar canvis.
- Prendre consciència del paper personal com a agents i/o instruments de sensibilització i de canvi.

Actitudinals

Participació
Organització i/o autoorganització
Coordinació amb altres persones i/o grups
Reflexió crítica
Empatia

continguts

4

Procedimentals

Anàlisi de textos i dades socioeconòmiques
Lectura d'imatges
Confecció de mapes conceptuals
Confecció de murals
Argumentació lògica
Escolta activa

Conceptuals

Regles del comerç internacional
Globalització
Deslocalització
Multinacionals
Consum
Necessitats bàsiques
Drets laborals
Primeres matèries
Dumping
Alternatives
Participació

Us oferim diferents itineraris amb les activitats que formen el material; aquests se sustenten en el plantejament pedagògic explicat amb anterioritat.

No són itineraris tancats i podeu organitzar, ampliar o reduir cadascun d'ells.

Us proposem quatre itineraris amb la corresponent justificació.

metodologia i
propostes
d'itineraris

5

Itinerari 1

ACTIVITAT 3

Aventures al desert

ACTIVITAT 6

En què gastem els diners?

ACTIVITAT 2

Globalitzat, jo?

ACTIVITAT 1

Història d'uns texans

ACTIVITAT 5

La fira solidària

Aquest itinerari consta de cinc activitats; en la primera posem el grup en una situació simulada en què, a través d'un treball personal i després de grup, aprenem a veure i a analitzar els conceptes de necessitats bàsiques i necessitats creades.

L'activitat següent apropa a la quotidianitat de les persones, a la llista d'anar a comprar, així s'augmenta el grau d'implicació personal i continuem aprenent a veure i a analitzar des del nostre consum.

Avancem una mica més i introduïm el concepte de globalització, però no d'una forma tècnica i llunyana. Ens llancem una pregunta directa: Globalitzat, jo? Vegem com formo part jo de la globalització a través del consum. Analitzarem quins altres elements formen part d'aquest procés i farem un mapa conceptual en què quedi reflectit de forma senzilla.

Podem concretar l'objectiu a partir d'una peça d'ús quotidià: uns texans. Analitzem el procés d'elaboració d'aquest producte, incorporem conceptes com deslocalització, drets laborals... Amb tot això podem fer un mural per exposar de forma plàstica el que hem après i perquè sigui un element de sensibilització en el nostre entorn.

La fira pot ser l'activitat final de cadascun d'aquests itineraris. Aquesta activitat és una ocasió perquè diferents organitzacions mostrin o vinguin els productes que elaboren o volen difondre; però, per no caure en el mercadeig ni ser simples expositors, hem d'aportar continguts a través de les activitats que programem. A més, és important que la fira tingui el sentit de festa final del recorregut, en què conflueixin els diferents aspectes que hem anat aprenent i treballant durant els diferents itineraris.

Itinerari 2

ACTIVITAT 11

Crisis a l'Argentina

ACTIVITAT 4

La fórmula de la permuta

ACTIVITAT 5

La fira solidària

Aquest itinerari se centra sobretot en la situació de l'Argentina. L'activitat ens permet fer un recorregut històric per poder aprofundir en la crisi que està vivint aquest país.

Així mateix, s'analitzaran les experiències d'intercanvi que estan tenint lloc en aquell país i en altres indrets del món, de vegades com a resposta real a les conseqüències injustes del sistema capitalista o com a necessitat real; d'altres, com a recerca d'experiències de sensibilització, d'autoorganització, de solidaritat.

Per acabar, amb tot el que hem vist i hem analitzat, per què no ens atrevim a iniciar aquest procés d'organització en el nostre entorn? S'ofereixen pautes per fer-ho.

La fira pot ser l'activitat final de cadascun d'aquests itineraris. Aquesta activitat és una ocasió perquè diferents organitzacions mostrin o vinguin els productes que elaboren o volen difondre; però, per no caure en el mercadeig ni ser simples expositors, hem d'aportar continguts a través de les activitats que programem. A més, és important que la fira tingui el sentit de festa final del recorregut, en què conflueixin els diferents aspectes que hem anat aprenent i treballant durant els diferents itineraris.

Itinerari 3

ACTIVITAT 9

A fons

ACTIVITAT 10

Arròs a Haití

ACTIVITAT 12

David convenç Goliat

ACTIVITAT 7

Coneguem el comerç just

ACTIVITAT 5

La fira solidària

Comencem aquest recorregut llegint i comparant textos de dues fonts que ens aporten diferents argumentacions sobre els efectes de les regles comercials actuals. Després ens centrarem en un cas concret: el dumping de l'arròs a Haití.

"David convenç Goliat", un breu joc de simulació, ens permet reproduir una conversa quotidiana a partir d'una notícia de la televisió sobre la demanda de Nestlé al Govern d'Etiòpia. El resultat final de l'activitat ens permetrà descobrir que la participació ciutadana i la pressió social poden i han de generar canvis.

El comerç just ens permetrà descobrir una alternativa a l'intercanvi desigual entre el Nord i el Sud.

La fira pot ser l'activitat final de cadascun d'aquests itineraris. Aquesta activitat és una ocasió perquè diferents organitzacions mostrin o vinguin els productes que elaboren o volen difondre; però, per no caure en el mercadeig ni ser simples expositors, hem d'aportar continguts a través de les activitats que programem. A més, és important que la fira tingui el sentit de festa final del recorregut, en què conflueixin els diferents aspectes que hem anat aprenent i treballant durant els diferents itineraris.

Itinerari 4

ACTIVITAT 13

Cançó de Nadal

ACTIVITAT 2

Globalitzat, jo?

ACTIVITAT 8

Mala peça al teler

ACTIVITAT 14

Història d'una granota

ACTIVITAT 5

La fira solidària

A través de la lectura i de les preguntes preparades per al debat, podrem reflexionar sobre el propi estil de vida i sobre les tendències actuals que ens indueixen al pensament únic.

En aquest itinerari, l'activitat "Globalitzat, jo?" ens ajuda a connectar les idees amb les accions, en concret amb el consum i les conseqüències que comporta.

Amb la representació afinem més en la lectura de les conseqüències injustes de les relacions econòmiques, així com en els drets laborals. Establirem un feedback amb el públic perquè sigui ell el que decideixi com vol que sigui el desenllaç de l'obra. Això ens permet incidir en altres temes com la immigració.

A través d'una breu rondalla, "Història d'una granota", s'iniciarà un procés d'introspecció de tots els aspectes que s'han treballat abans.

La fira pot ser l'activitat final de cadascun d'aquests itineraris. Aquesta activitat és una ocasió perquè diferents organitzacions mostrin o vinguin els productes que elaboren o volen difondre; però, per no caure en el mercadeig ni ser simples expositors, hem d'aportar continguts a través de les activitats que programem. A més, és important que la fira tingui el sentit de festa final del recorregut, en què conflueixin els diferents aspectes que hem anat aprenent i treballant durant els diferents itineraris.

Aranzel: pagament que cal satisfer per poder introduir una mercaderia en un mercat determinat. L'existència d'aranzels posa de manifest que aquest mercat es troba protegit.

Banc Mundial (BM): organisme financer internacional (juntament amb el Fons Monetari Internacional) que té un paper fonamental en el tema del deute extern dels països del Sud. Inclou els bancs regionals de l'Àsia, l'Àfrica, l'Amèrica Llatina i les illes del Carib. Es va originar fa més de mig segle (1945) amb les anomenades institucions de Bretton Woods.

Comerç just: sistema d'intercanvi que té com a principi fonamental garantir als productors una compensació justa per la feina que fan. La solució proposada pel comerç just consisteix a adquirir els productes tan directament com es pugui dels pagesos i artesans, de manera que s'eliminin els intermediaris.

Consumisme: consum desproporcionat a les necessitats socials i ecològiques.

Consum crític (o responsable): consum que té en compte tant les necessitats reals del comprador com les condicions mediambientals i socials en què s'ha produït allò que s'adquireix. A diferència del consum compulsiu i individualista, el consum responsable es basa en la informació sobre el procés de producció i les conseqüències que genera. Avui dia està molt relacionat amb el comerç just.

Consum sofisticat: consum basat en l'adquisició de productes elaborats, que acostumen a ser més cars i més còmodes, i sovint ens estalvien temps o feina (un exemple de consum sofisticat és el menjar preparat).

Deslocalització: trasllat de la producció de les grans multinacionals a països on el cost de producció és més barat. La deslocalització és conseqüència de l'augment de la competència entre les empreses i de l'interès que tenen per obtenir cada vegada percentatges més grans de beneficis.

Desregularització (Desreglamentació): supressió de la normativa que hi ha en un àmbit econòmic determinat, ja sigui el comercial, el productiu, el laboral..., per deixar actuar les lleis del mercat més a fons i amb menys obstacles, és a dir, sense correctius que esmorteixin les conseqüències negatives per als més desfavorits.

Deute extern: quantitat de diners que un país deu a entitats financeres exteriors, ja siguin privades o institucionals.

Dumping: terme que defineix la venda d'un producte a un preu més elevat en el país productor que en els mercats estrangers.

Fons Monetari Internacional (FMI): organisme financer internacional (juntament amb el Banc Mundial) que té un paper fonamental en el procés d'endeutament dels països del Sud. Va tenir l'origen fa més de mig segle (1945) amb les anomenades institucions de Bretton Woods. Té la funció de regular els canvis monetaris i posar condicions als països pobres per rebre préstecs.

Globalització cultural: una de les conseqüències més visibles de la globalització és la difusió universal, a través dels mitjans de comunicació, del model de vida occidental. Aquesta globalització respon als interessos de les empreses transnacionals que pretenen aconseguir un mercat únic i homogeni, i suposa un perill per a la preservació de la diversitat cultural.

Globalització econòmica: creació d'un mercat global (mundial) per on viatgin lliurement els capitals financers, productius, comercials, però no les persones. L'objectiu de la globalització econòmica és que el capital pugui circular lliurement i així tenir més rendibilitat. No obstant això, la globalització té moltes contradiccions que tendeixen a augmentar amb passes de gegant les desigualtats entre Nord i Sud.

Intercanvi desigual: des de fa 10 anys, els preus dels productes del Sud baixen de forma constant mentre que els del Nord pugen cada vegada més. Sota aquestes condicions es regeix el comerç internacional, amb regles que regula l'OMC.

Multinacional (Transnacional): són grans empreses que inverteixen en diversos sectors econòmics i que operen en diferents països aprofitant els avantatges de cada regió, per exemple: el cost de la mà d'obra, la producció de primeres matèries, les lleis sobre medi ambient, la política fiscal, el mercat... Tenen l'objectiu d'obtenir els màxims beneficis a costa del que sigui i de qui sigui.

Necessitats bàsiques: són aquelles que cobreixen els drets bàsics de les persones: alimentació, habitatge, salut, educació, vestit...

Necessitats creades: són aquelles necessitats que no són bàsiques però semblen indispensables per a la vida quotidiana a causa de la publicitat i de les estratègies de màrqueting.

ONGD: organització no governamental per al desenvolupament. Entitat autònoma i independent dels governs, legalment establerta, sense ànim de lucre, amb el propòsit de millorar les condicions de vida i incrementar la participació social i política dels grups més desfavorits i, al mateix temps, sensibilitzar l'opinió pública i establir les línies de col·laboració entre els països.

Organització Mundial del Comerç (OMC): institució creada el 1993 pels 123 països signants del GATT i que s'ocupa de regular el comerç internacional en un marc de lliure canvi.

Països del Nord: el fet que gairebé tots els països del Primer Món es trobin a l'hemisferi Nord fa que aquest terme sigui sinònim de països rics o desenvolupats.

Països del Sud: el fet que gairebé tots els països del Tercer Món es trobin geogràficament a l'hemisferi Sud fa que aquest terme sigui sinònim de països pobres o subdesenvolupats.

Productivitat: relació entre la quantitat de béns o serveis produïts i els factors emprats per produir-los.

Societat civil: ciutadans i ciutadanes d'un país que s'organitzen en defensa dels drets humans, al marge d'institucions, partits polítics... No volen obtenir poder sinó pressionar els que l'exerceixen.

MOU-TE. CANVIEM LES REGLES

El comerç internacional, tot i ser una de les principals fonts generadores de riquesa en el món, no contribueix a eradicar la pobresa que pateixen milions de persones. Mitjançant les activitats proposades en aquesta carpeta de recursos es pretén analitzar el comerç internacional: els diferents actors implicats, productors i productores, intermediaris, consumidors i organismes internacionals.

Per fer-ho s'aclariran conceptes com dumping, deslocalització, liberalització... S'intentarà identificar què és el que dificulta que el comerç arribi a ser un mecanisme que garanteixi el desenvolupament de tots els pobles. Es donarà a conèixer la realitat de les persones que pateixen les conseqüències d'un comerç desigual. Finalment, es proposaran experiències alternatives que demostrin que un altre tipus de comerç és possible. Tot això amb la intenció de fer-nos conscients del poder que com a persones consumidores podem exercir practicant un consum crític i responsable.

ISBN 84-8452-220-2

9 788484 522201

V236892